

a health-care professional can be strengthened by using special communication strategies. In the article we summarize principles of the communication technique LEAP, which can be used in motivational interviews with mentally ill patients, with special focus on its practical application.

Key words: mental disorder, anosognosia, adherence, communication, LEAP, motivational interviewing.

Úvod

V každodenní psychiatrické praxi se setkáváme s duševně nemocnými pacienty, kteří si nejsou vědomi svého onemocnění. Tento příznak, anosognosie, provází mnoho duševních poruch, nejvíce vyjádřen však bývá u onemocnění schizofrenního spektra (1). Anosognosii nelze popsat jako pouhý symptom duševního onemocnění, psychologický fenomén či důsledek neurobiologického poškození mozku. Anosognosie představuje multidimenzionální výsledek dynamického spolupůsobení těchto vlivů, které jsou navíc ovlivněny individuálními zkušenostmi jedince a dalšími kontextuálními faktory (2). Anosognosie je častou příčinou, proč tolik duševně nemocných lidí odmítá léčbu, nesouhlasí s hospitalizací či předčasně vysazuje doporučenou medikaci. Je známo, že téměř 75 % pacientů léčených pro paranoidní schizofrenii přeruší medikamentózní léčbu během prvních 18 měsíců od ukončení hospitalizace (3).

Není to však pouze úroveň náhledu na onemocnění, jež má signifikantní vliv na adherenci pacienta k léčbě. Spolupráce a farmakocompliance jsou rovněž ovlivněny pacientovým hodnocením zkušenosti s akutní hospitalizací (pozitivní vs. negativní zkušenost při přijetí k hospitalizaci, detenční hospitalizace, informovanost pacienta, přístup zdravotníků), stejně jako vztahy utvářené mezi pacientem a zdravotníky podílejícími se na léčebném procesu (4).

Vhodnými komunikačními strategiemi lze podpořit pacientovu adherenci k doporučené terapii, posilovat důvěru ve zdravotnický personál a pomoci mu porozumět důvodům vedoucím k hospitalizaci (5).

Klinický psycholog Dr. Xavier Amador na základě své osobní zkušenosti s bratrem trpícím paranoidní schizofrenií a své mnohaleté klinické zkušenosti na akutních psychiatrických odděleních vyvinul **komunikační metodu LEAP/4P** (*Listen – Empathize – Agree – Partner/Poslouchejte – Prožívejte s empatií – Pracujte na tom, na čem se shodnete – Pěstujte partnerství*), jež předkládá strategie pro komunikaci s pacienty postrádajícími náhled na své onemocnění.

Komunikační metoda LEAP/4P vychází z několika psychoterapeutických směrů. Obsahuje prvky přístupu zaměřeného na člověka, tzv. rogeriánské terapie (6, 7), kognitivně-behaviorální terapie (8, 9) a techniky motivačního rozhovoru (10). Výsledkem je soubor strategií, které napomáhají budování vzájemné důvěry s pacientem, umožňují nalezení společných terapeutických cílů a pomáhají pacientovi posilovat motivaci k následné léčbě (11).

Všechny své poznatky, včetně detailního popisu jednotlivých bodů komunikační metody LEAP/4P, shrnuje Dr. Xavier Amador ve své knize *Nic mi není! Pomoc nepotřebuju! (I am not sick, I don't need help!)* (11). V rámci tohoto článku se ve stručnosti zaměříme na nejdůležitější principy této techniky.